

Moedermaagd, en het ontbrekende stuk is, volgens Weber, in de verzameling van prins zu Öttingen-Wallenstein te Maihingen: een veel oudere man en een oude vrouw, beiden in oostersche kleedij. *) Het is mogelijk, hoewel als practisch bezwaar tegen deze onderstelling kan worden aangevoerd dat de stukken niet aan elkander passen, zooals uit bijgaande dwars doorsnede blijkt. Uit het paneel van het altaar te Creglingen en het altaarstuk te Maidbrunn hebben wij gezien, dat Riemenschneider, zooals trouwens geen der vijftiende eeuwsche kunstenaars, er niet tegen opzag enkele personen in de kleedij van zijn tijd te plaatsen tusschen figuren in Oostersche dracht. Maar in dat geval waren het immer portretten en zoo is ook stellig dit paar naar het leven uitgebeeld. Te oordeelen naar de kleederdracht der jonge vrouw en naar den stijl van het werk (zoowel dit als de groep te Maihingen) is met vrij groote zekerheid te constateeren dat het werd gemaakt omstreeks 1505, dat is juist in den tijd toen Riemenschneider, die tegen de veertig liep, de jonge Margaretha had gehuwd. Men begrijpt waar ik heen wil: ik zie in deze prachtig-menschelijke stemmingsvolle groep, hun beider beeltenis. Riemenschneider zelf, ouder dan toen hij zijn trekken sneed in den schriftgeleerde van het altaar te Creglingen, veel jonger dan de gebogen grijsaard te Maidbrunn, Margaretha als de jonge, bekoorlijke vrome dochter van Kaspar Rappolt. De beide genoemde portretten en de beeltenis op den grafsteen te Würzburg spreken deze onderstelling niet tegen.

*) Met „heilige Sippe of Sibbe” wordt gewoonlijk de familie van de Maagd Maria bedoeld, die zeer omvangrijk is. De moeder van Maria was driemaal gehuwd, achtereenvolgens met Joachim, Cleophas en Salomas. Zij had drie dochters, een uit elk huwelijk, Maria, Maria Cleophas en Maria Salomé genoemd. In het „Sippenaltaar” dat mogelijk opgebouwd zou kunnen worden uit de twee helften, waarover hier sprake is, zouden de jongere man en vrouw (uit het V. and A. Museum) dan mogelijk Maria Cleophas en haar man Alphaes of Maria Salomé en Zebedeus moeten voorstellen en het oude paar (uit de verzameling te Maihingen) Anna en Salomas.

De twee knielende, kaarsendragende engelen (fig. XXXIV), die het Museum bezit, incompleet daar de vleugels ontbreken, en daardoor ietwat schraal van lijn, zijn afkomstig uit het dorp Wolferstetter bij Kilsheim in Baden, waar zij werden aangekocht. De betaalde prijs, ruim duizend pond, geeft een denkbeeld van de kolossale sommen, die tegenwoordig voor oude beelden van betekenis worden betaald. Ze zijn prachtig gebalanceerd en van een stemmige, rustige gratie. Er zijn twee dergelijke kaarsenhouders te Würzburg en aan de engelen in de predella van het Avondmaals-altaar te Rothenburg, maar deze zijn mooier dan elk dier beide paren. In de kapel te Wolferstetter prijken zij met een rijke moderne vergulding en waren daarenboven voorzien van nieuwe leelijk-gesneden vleugels. Zorgvuldig afgeloofd kwamen eerst sporen te voorschijn van een oudere beschildering van zilver op vermiljoen en eerst daaronder de oorspronkelijke houtkleur met in de oogen de zwarte iris, die Riemenschneider bijna immer placht aan te stippen.

En nu — ik heb ze voor het laatst bewaard — de kleine, fijnbewerkte perenhouten kopjes, die men als Adam en Eva pleegt aan te duiden (Fig. XXXV en XXXVI). Ze zijn in hetzelfde museum en werden eertijds aan Dürer toegeschreven. *) Bode komt de eer toe ze als van den „Meister des Creglinger Altars” te hebben herkend, wat tegenwoordig overeenkomt met een toewijzing aan Riemenschneider. De kopjes zijn niet grooter dan een flinke appel

*) Moritz Thausing zegt hierover in zijn boek over Dürer:

Dürer wird freilich auch so im Allgemeinen zuweilen als Meister in der Skulptur gepriesen, schon von Zeitgenossen wie Christoph Scheurl. Es verhält sich aber damit so, wie mit Dürer's Ruf als Architekt. Wenn er auch hier und da und wohl nur an kleineren Stücken sein unzweifelhaftes Geschick in der Behandlung plastischer Technik bewährt hat, so sind doch solche Werke bisher nicht nachgewiesen, wenigstens können die ihm bisher, wenn auch noch so allgemein zugeschriebenen Sculpturen nimmermehr als eigenhändige Arbeiten Dürer's angesehen werden.